

LBRIS

We know
books

JOHN GRISHAM A SCRIS 20 THRILLERE JURIDICE:

... Și vreme e ca să ucizi
Firma
Cazul Pelican
Clientul
Camera morții
Omul care aduce ploaia
Juriul
Partenerul
Avocatul străzii
Testamentul
Frăția
Moștenitorii
Maestrul
Ultimul jurat
Mediatorul
Apelul
Asociațul
Mărturisirea
Litigiul
Șantajul

DOUĂ ROMANE:

Campionul din Arkansas
Calico Joe

DOUĂ ROMANE UMORESTICE:

Un altfel de Crăciun
Fotbal și pizza

O CARTE DE POVESTIRI:

Ford County

O CARTE DE NONFICȚIUNE:

Nevinovatul

TREI ROMANE PENTRU TINERI:

Theodore Boone: Puștiul avocat
Theodore Boone: Răpirea
Theodore Boone: Acuzatul

JOHN GRISHAM

ȘIRUL DE PLATANI

Traducere din limba engleză
BOGDAN OLTEANU

editura rao

1

Pe Seth Hubbard l-au găsit în locul unde promisese să fie, deși nu tocmai în starea în care s-ar fi așteptat ei. Omul atârna de capătul unei frânghii, la vreo doi metri deasupra solului, răsucindu-se ușor în vânt. Un front de aer rece trecea prin regiune și Seth era ud când îl găsiseră, nu că asta ar fi contat. Cineva observă că nu avea noroi pe pantofi și nici nu se vedeau urme sub el, ceea ce însemna probabil că era deja spânzurat și mort când începuse ploaia. Însă ce importanță avea asta? La urma urmelor, niciuna.

Nu este chiar atât de simplu să te spânzuri de un copac. Era limpede că Seth se gândise la toate detaliile. Funia era o parămă de manila, împletită și groasă de aproape doi centimetri, ușor învechită și destul de solidă ca să susțină greutatea lui Seth, care cântărea 64 de kilograme cu o lună în urmă, când fusese la cabinetul medical. Mai târziu, un angajat de la una din fabricile lui Seth avea să declare că își văzuse șeful tăind o bucată de funie lungă de vreo patru metri și jumătate dintr-un mosor, cu o săptămână înainte să o folosească într-o manieră atât de dramatică. Un capăt era legat strâns de o creangă joasă a copacului și întărit cu mai multe noduri și legături făcute la rezeală. Însă acestea ținuseră. Celălalt capăt era atârnat peste o creangă mai înaltă, groasă de 60 de centimetri și aflată la exact 6,3 metri deasupra solului. Din acel punct, funia cobora vreo doi metri și jumătate, sfârșindu-se într-un ștreang perfect, unul la

care era limpede că Seth trăsese îndelung. Ștreangul era făcut ca la carte, cu treisprezece bucle menite să strângă ochiul frânghiei sub presiune. Un ștreang făcut cum trebuie îți frânge gâtul, oferind o moarte mai rapidă și mai puțin dureroasă, și se pare că Seth își făcuse temele. În afară de ce era evident, nu se vedea niciun semn de luptă sau de agonie.

O scară de aproape doi metri fusese împinsă într-o parte și acum zăcea în apropiere. Seth își alesese copacul, aruncase funia pe după creangă, o legase strâns, urcase pe scară, ajustase lațul și, când isprăvisse toate pregătirile, împinsese scara cu piciorul și căzuse în gol. Măinile îi atârnavă pe lângă buzunare.

Oare avusese vreo clipă de îndoială, de ezitare? Când își luase picioarele de pe scară, cu mâinile în continuare libere, oare apucase din instinct frânghia de deasupra capului, zbatându-se disperat până renunțase? Nimeni nu putea ști cu siguranță, dar nu părea plauzibil. Dovezile descoperite mai târziu aveau să dezvăluie că Seth venise acolo cât se poate de hotărât.

Pentru această ocazie, își alesese cel mai bun costum pe care îl avea, dintr-o stofă groasă de lână, cenușiu-închis și rezervat în mod normal pentru înmormântările desfășurate pe vreme rece. Avea doar trei costume. Când e făcută ca la carte, spânzurarea are efectul de a lungi corpul, astfel încât pantalonii îi ajungeau doar până la glezne, iar haina îi era ridicată deasupra taliei. Pantofii săi lungi erau lustruiți și impecabili. Cravata albastră era înnodată perfect. Cămașa albă, în schimb, era pătată cu sângele ce se scurgea de sub frânghie. Peste câteva ore avea să se afle că Seth Hubbard participase la slujba de la ora 11 de la o biserică din apropiere. Vorbise cu cunoscuții săi, glumise cu diaconul, lăsase un prinos în cutia milei și păruse într-o dispoziție destul de bună. Majoritatea oamenilor știau că Seth suferea de cancer pulmonar, deși mai nimeni nu știa că doctorii îi spusese că mai avea foarte puțin de trăit. Seth se afla pe mai multe pomelnice la biserică. Totuși, purta

stigmatul celor două divorțuri și imaginea sa de bun creștin avea să rămână mereu pătată.

Iar sinuciderea urma să-i înrăutățească și mai mult situația.

Copacul era un platan bătrân pe care Seth și familia lui îl dețineau de mulți ani. Terenul din jur era ticsit cu asemenea copaci cu lemn tare și valoros, iar Seth îl ipotecase în mod repetat, îmbogățindu-se de pe urma lui. Tatăl său achiziționase terenul prin mijloace suspecte în anii '30. Ambele soții ale lui Seth încercaseră din răspuțeri să-i ia pământul la divorț, însă el rezistase vitejește. Oricum ele obținuseră aproape toate celelalte bunuri.

Primul care ajunsese la locul faptei fu Calvin Boggs, un om priceput la toate și muncitor la fermă, pe care Seth îl angajase cu câțiva ani în urmă. Duminică dimineață, Calvin fusese sunat de șeful său. „Vino să ne întâlnim la pod, la ora două”, îi zisesse Seth. Nu îi dăduse detalii, iar Calvin nu era genul de om care să pună întrebări. Dacă domnul Hubbard îi spunea să meargă undeva la o anumită oră, atunci acolo se ducea. În ultima clipă, băiatul de zece ani al lui Calvin se rugă să-l ia cu el și, fără prea mare tragere de inimă, Calvin acceptă. O luară pe drumul de pietriș ce șerpuia pe kilometri întregi pe proprietatea familiei Hubbard. În timp ce conducea, Calvin începu să-și pună întrebări cu privire la întâlnire. Nu-și mai amintea vreo altă ocazie în care să se fi întâlnit cu șeful său într-o duminică după-amiază. Știa că acesta era bolnav și se zvonea că trăgea să moară, dar, ca despre orice altceva, domnul Hubbard prefera să treacă totul sub tăcere.

Podul era de fapt o platformă de lemn întinsă peste un pârâu îngust și fără nume, cu malurile năpădite de măracini și mișunând de năpârci. De luni bune, domnul Hubbard plănuia să îl schimbe cu un pod mare de beton, dar problemele de sănătate îl împiedicaseră. Locul se afla în apropierea unui luminiș unde două cocioabe dărăpănate și împresurate de vegetație ofereau singurul indiciu că acolo fusese cândva o mică așezare umană.

Lângă pod era parcat Cadillacul nou-nouț al domnului Hubbard, cu portiera din partea șoferului și cu portbagajul deschise. Calvin parcă în spatele mașinii și se holbă la ea, simțind pentru prima oară că s-ar fi putut să fie ceva în neregulă. Ploaia se întetise și vântul sufla mai tare, așa că nu exista niciun motiv întemeiat pentru care domnul Hubbard să-și lase portiera și portbagajul deschise. Calvin îi zise băiatului să rămână în camionetă, apoi ocoli încet mașina fără să o atingă. Nu se vedea nici urmă de șeful său. Calvin trase adânc aer în piept, își șterse stropii de ploaie din ochi și se uită împrejur. Dincolo de luminiiș, la nici o sută de metri distanță, văzu un corp atârnat de un copac. Se întoarse la camionetă și îi spuse din nou băiatului să rămână înăuntru și să țină ușile închise, însă era prea târziu. Băiatul se holba la platanul din depărtare.

– Stai aici, rosti Calvin cu asprime. Și nu ieși din mașină!

– Da, domnule.

Calvin porni. Se mișcă încet, fiindcă bocancii îi alunecau pe noroi și încerca să-și păstreze cumpătul. La ce bun să se grăbească? Cu cât se apropia mai mult, cu atât vedea lucrurile mai clar. Omul îmbrăcat în costumul închis la culoare și atârnat de capătul funiei era mort de-a binelea. Calvin îl recunoscuse într-un final, văzu scara și puse repede lucrurile cap la cap. Fără să atingă nimic, se întoarse la camionetă.

Era octombrie 1988, și telefoanele de mașină ajunseseră într-un sfârșit și în zona rurală din Mississippi. La insistențele domnului Hubbard, Calvin își instalase unul în camionetă. Sună la biroul șerifului din comitatul Ford, raportă pe scurt cele întâmplate și se puse să aștepte. După ce dădu drumul la căldură și se calmă treptat ascultând-o pe Merle Haggard la radio, Calvin se uită prin parbriz, fără să-l mai bage în seamă pe băiat, și bătu darabana în ritmul ștergătoarelor, realizând că plângea. Băiatul era prea speriat ca să mai scoată vreo vorbă.

O oră mai târziu, doi polițiști ajunseră la locul faptei în aceeași mașină, și în timp ce își puneau impermeabilele, sosi și o ambulanță cu un echipaj de trei oameni. Își mijiră cu toții ochii ca să vadă bătrânul platan, și după câteva secunde de concentrare își dădură seama că era un om spânzurat de el. Calvin le zise tot ce știa. Polițiștii deciseră că era mai indicat să procedeze ca în cazul unei crime, așa că le interzisera celor de pe ambulanță să se apropie de locul faptei. Sosi un alt polițist, apoi încă unul. Percheziționară mașina, dar nu găsiră nimic care să-i ajute. Îl fotografiară și îl filmară pe Seth așa cum atârna spânzurat, cu ochii închiși și cu capul sucit grotesc spre dreapta. Studiară urmele din jurul platanului și nu găsiră nicio dovadă care să indice prezența unei alte persoane. Un polițist îl duse pe Calvin la reședința domnului Hubbard, aflată la câțiva kilometri distanță – băiatul veni cu ei, pe bancheta din spate, încă mut. Ușile erau descuiate, și pe masa din bucătărie găsiră un bilet lăsat pe un carnetel. Seth scrisese îngrijit:

Lui Calvin. Te rog să informezi autoritățile că mi-am luat singur zilele, fără ajutor din partea altcuiva. Pe foaia alăturată am lăsat instrucțiuni specifice cu privire la înmormântarea mea. Fără autopsie! S.H.
Biletul era datat în acea zi, duminică, 2 octombrie 1988.

Polițiștii îi dădură drumul într-un final lui Calvin. El își duse băiatul înapoi acasă, unde acesta se prăbuși în brațele mamei sale și nu scoase nicio vorbă tot restul zilei.

*

Ozzie Walls era unul din cei doi șerifi de culoare din Mississippi. Celălalt tocmai fusese ales într-un comitat din Deltă cu o populație de 70% negri. Comitatul Ford avea o populație de 74% albi, însă Ozzie fusese ales și reales la mare distanță de contracandidați. Negrii îl adorau pentru că era unul de-al lor. Albi îl respectau

pentru că era un polițist tenace și o fostă vedetă de fotbal american de la liceul Clanton. În anumite aspecte ale vieții din Sud, fotbalul începea încet-încet să treacă dincolo de rasă.

Ozzie tocmai pleca de la biserică împreună cu soția și cei patru copii ai săi când primi apelul. Veni la pod în costum, fără armă sau insignă, dar cu o pereche de cizme vechi în portbagaj. Însoțit de alți doi polițiști, merse până la platan prin noroi, cu o umbrelă în mână. Trupul lui Seth era leoarcă deja și apa se scurgea din vârfurile pantofilor, din bărbie, urechi, degete și pantaloni. Ozzie se opri nu departe de pantofi, își ridică umbrela și se uită la chipul palid și jalnic al unui om pe care îl întâlneau doar de două ori.

Ei doi se cunoșteau de ceva vreme. În 1983, când Ozzie candidase prima oară pentru funcția de șerif, avusese trei contracandidați albi și nicio lețcaie în buzunar. Fusese sunat de Seth Hubbard, un străin pentru el, și, după cum avea să afle Ozzie, o persoană foarte discretă. Seth locuia în colțul de nord-est al comitatului Ford, chiar la granița cu comitatul Tyler. Îi spusese că avea afaceri cu lemn și cherestea, că avea câteva fabrici de cherestea în Alabama, și-i lăsase impresia unui om de succes. Se oferise să-i sponsorizeze campania lui Ozzie, dar numai dacă accepta bani gheață. Douăzeci și cinci de mii de dolari, bani gheață. În biroul său, în spatele ușilor închise, Seth Hubbard deschisese o cutie și-i arătase banii lui Ozzie. Acesta îi zisese că toate contribuțiile financiare pentru campanie trebuiau declarate și așa mai departe. Seth replicase că nu voia ca donația pe care o făcea să fie făcută publică. Fie primea banii gheață, fie nu-i primea deloc.

- Ce vreți în schimb? îl întrebă Ozzie.
- Vreau să fii ales. Nimic mai mult, replicase Seth.
- Nu știu ce să zic...
- Crezi că adversarii dumitale primesc bani pe sub mână?
- Probabil.
- Sigur că primesc. Nu fi fraier.

Ozzie luase banii. Își intensificase eforturile din campanie, câștigase la mustață alegerile preliminare, apoi își zdrobise adversarul în alegerile generale. Mai târziu, trecuse de vreo două ori pe la biroul lui Seth ca să-l salute și să-i mulțumească, dar nu-l găsisese pe domnul Hubbard acolo. Domnul Hubbard nu-i răspunsese nici la telefon. Ozzie se interesase discret de domnul Hubbard, dar lumea nu știa prea mare lucru. Se zvonea că făcuse bani din afaceri cu mobilă, însă nimeni nu știa sigur. Omul deținea două sute de pogoane de pământ în jurul casei. Nu apela la serviciile băncilor, ale firmelor de avocatură sau ale agențiilor de asigurări locale. Se ducea din când în când la biserică.

Patru ani mai târziu, Ozzie nu avusese de înfruntat cine știe ce opoziție, dar, chiar și în aceste condiții, Seth dorise să se întâlnească cu el. Din nou îi dăduse douăzeci și cinci de mii de dolari, după care dispăruse iarăși din peisaj. Acum era mort, ucis de propriul ștreang și cu apa de ploaie picurând din el.

Finn Plunkett, coronerul comitatului, sosi într-un final. Moartea putea fi înregistrată oficial acum.

- Hai să-l dăm jos, spuse Ozzie.

Nodurile fură desfăcute, și cadavrul lui Seth fu coborât încet, încet. Îl puseră pe o targă și îl acoperiră cu o prelată impermeabilă. Patru oameni se chinuiră să îl ducă până la ambulanță. Ozzie urmă micul alai, la fel de nedumerit ca restul lumii.

Era deja în funcție de cinci ani și văzuse nenumărate cadavre. Accidente de mașină, câteva crime, niște sinucideri. Nu avea inima de piatră și nici nu se blazase. Sunase în miez de noapte părinți și soți, și se temuse întotdeauna de următorul caz.

Bietul Seth! Pe cine trebuia oare să sune Ozzie acum? Știa că Seth era divorțat, dar nu știa dacă se recăsătorise sau nu. Nu știa nimic despre familia sa. Seth avea aproape 70 de ani. Dacă avea copii la casele lor, unde erau aceștia?

Ei bine, Ozzie avea să aștepte în curând. În timp ce conducea spre Clanton, cu ambulanța pe urme, începu să sune pe toată lumea care ar fi putut ști câte ceva despre Seth Hubbard.

2

Jake Brigance se uita la numerele roșii și strălucitoare de pe ceasul său deșteptător. La ora 5.29 se întinse până la el, apăsa un buton și își coborî încet picioarele din pat. Carla se întoarse pe partea cealaltă și se ghemui și mai adânc sub așternut. Jake o bătu ușor pe fund și-i zise bună dimineața. Nu primi niciun răspuns. Era luni, zi lucrătoare, și ea avea să mai doarmă încă o oră înainte să se ridice din pat și să o ducă pe Hanna la școală. Vara, Carla dormea și mai mult, ocupându-și zilele cu chestii femeiești și făcând tot ce voia să facă Hanna. Jake însă avea un program care varia foarte rar. Trezirea la 5.30; ajuns la cafenea la 6.00; la birou înainte de 7.00. Puțină lume trata diminețile precum Jake Brigance, deși, acum că ajunsese la 35 de ani, se întreba din ce în ce mai des de ce oare se trezea atât de devreme? Și de ce insista să ajungă la birou înaintea tuturor celorlalți avocați din Clanton? Răspunsurile, cândva atât de clare, deveneau tot mai obscure. Visul pe care îl avusese încă de pe băncile facultății de drept de a deveni un avocat pledant nemaipomenit nu se estompase deloc; ba chiar era la fel de ambițios ca atunci. Realitatea îl săcâia. Zece ani în tranșee și biroul său era încă aglomerat cu testamente, acte și litigii pe contracte de doi bani, fără niciun caz penal mai acătării și fără accidente de mașină promițătoare.

Momentul său de glorie venise și trecuse. Achitarea lui Carl Lee Hailey se petrecuse în urmă cu trei ani, iar Jake se temea uneori că

intrașe pe o pantă descendentă. Ca întotdeauna însă, alungă acele îndoieli și își reaminti că avea doar 35 de ani. Era un gladiator pe care îl așteptau încă multe izbânzi mărețe în instanță.

Nu mai trebuia să scoată câinele afară pentru că nu-l mai aveau. Max murise în focul care le distrusese îndrăgita, frumoasa și ipotecata lor casă victoriană de pe Adams Street, acum trei ani. Ku Klux Klanul le incendiasse casa în toial procesului Hailey, în iulie 1985. Mai întâi dăduseră foc unei cruci în curtea din față, apoi încercaseră să arunce casa în aer. Jake le trimisese de-acolo pe Carla și pe Hanna, iar asta se dovedise a fi o alegere înțeleaptă. După ce Klanul încercase să-l omoare vreme de o lună, în cele din urmă îi arseseră casa din temelii. Își ținuse pledoaria finală într-un costum de împrumut.

Subiectul unui nou câine era încă prea sensibil ca să fie adus în discuție. Încercaseră să vorbească despre asta de câteva ori, dar renunțaseră. Hanna voia unul, și probabil că și avea nevoie de unul, deoarece era singură la părinți și se plângea deseori că se plictisește să se joace singură. Însă Jake și mai ales Carla știau pe umerii cui avea să cadă responsabilitatea de a face curat după un cățeluș. În plus, locuiau cu chirie, și viețile lor încă nu-și reluseră cursul normal. Poate că un câine ar fi adus un plus de normalitate; sau poate că nu. Jake se gândea adeseori la asta în primele minute ale zilei. Adevărul era că îi era dor să aibă un câine.

După un duș rapid, Jake se îmbracă într-un dormitor mic pe care el și Carla îl foloseau pe post de garderobă de haine. Toate camerele erau foarte mici în această casă ponosită a altcuiva. Totul era temporar. Mobila era o adunătură jalnică de lucruri primite de pomană și de chilipiruri de la târgul de vechituri, urmând să fie aruncată într-o bună zi dacă lucrurile mergeau conform planului, deși, iar Jake ura să recunoască asta, aproape nimic nu mergea bine în ultima vreme. Procesul pe care îl intentaseră companiei de asigurări se împotmolise în manevre tehnice ce păreau fără sfârșit și fără speranță. El deschisese procesul la șase luni după pronunțarea

verdictului în cazul Hailey, când era în al nouălea cer și deborda de încredere în sine. Cum ar fi putut cuteza o companie de asigurări să-l tragă pe sfoară? Orice alt juriu din comitatul Ford avea să dea un verdict favorabil. Însă fudulia și fanfaronada li se evaporară când Jake și Carla își dădură seama că asigurarea lor era insuficientă. La patru străzi mai încolo, locul gol și părăginit rămăsese la fel, acoperit de frunze. Vecina de vizavi, doamna Pickle, îl supraveghea, dar nu avea prea multe de urmărit. Vecinii așteptau să se ridice o casă nouă și elegantă și familia Brigance să se întoarcă.

Jake intră tiptil în camera Hannei, o sărută pe obraz și o înveli bine. Singurul lor copil avea șapte ani acum, iar ei știau că nu aveau să-i mai facă frațiori. Era în clasa a doua la școala generală din Clanton, într-o clădire aflată chiar după colțul străzii unde mama ei era educatoare la grădiniță.

În bucătăria strâmtă, Jake apăsa un buton pe filtrul de cafea și urmări aparatul până când începu să scoată zgomote. Își deschise servieta, atinse pistolul semiautomat de 9 milimetri dinăuntru și îndesă niște dosare în ea. Se obișnuise să poarte armă și asta îl întrista. Cum putea să ducă o viață normală dacă era nevoit să poarte în permanență un pistol la el? Fie că era normal sau nu, arma rămânea o necesitate. Îți incendiază casa după ce încearcă să ți-o arunce în aer; îți amenință soția la telefon; dau foc unei cruci în curtea din față; îl bat măr pe soțul secretarei tale și omul moare mai târziu; apelează la un lunetist ca să-ți vină de hac, dar acesta ratează ținta și omoară un gardian; te terorizează în timpul procesului și continuă să te amenințe mult după terminarea lui.

Patru dintre teroriști ispășeau acum pedepse cu închisoarea – trei în penitenciare federale, unul la Parchman. Numai patru, își amintea întruna Jake. Ar fi trebuit să fie o duzină de condamnări până acum, un sentiment împărtășit de Ozzie și de alți lideri ai comunității de culoare din comitat. Din obișnuință și dintr-un sentiment de frustrare, Jake suna la FBI cel puțin o dată pe săptămână ca să afle în ce stadiu ajunseseră cu ancheta. După trei ani,